LIBRIS | We know books

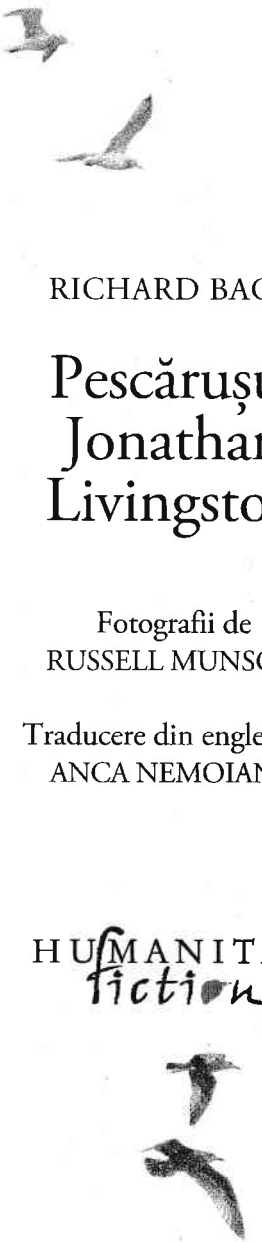
RICHARD BACH

Pescărușul Jonathan Livingston

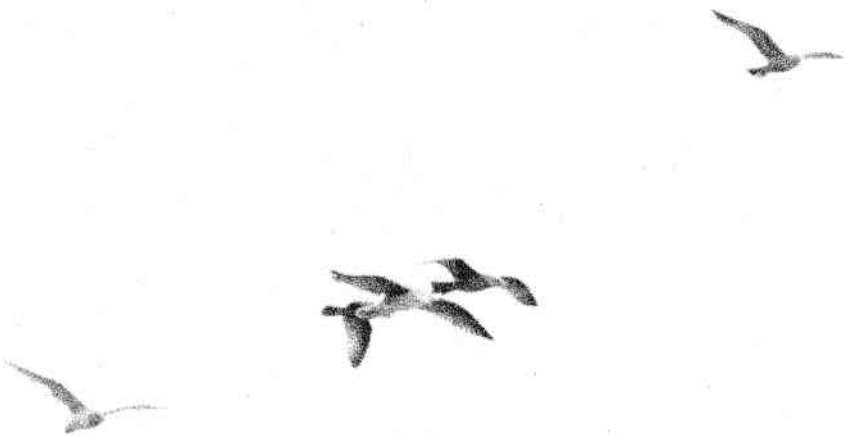
Fotografii de
RUSSELL MUNSON

Traducere din engleză de
ANCA NEMOIANU

HUMANITAS fiction

LIBRIS | We know books

Partea întâi

LIBRIS | We know books

Era dimineață și un soare proaspăt strălucea de aur peste clipocitul mării domoale.

La o milă de țărm, o barcă de pescari legase prietenie cu apa, iar chemarea pentru Breakfast Flock[1] scânteiase în aer până când apărură o mie de pescărușI care încercau, zvâcnind și zbătându-se, să obțină câteva firimituri de hrană. Începea o nouă zi de muncă.

Dar, departe și singur, străin de orice barcă și țărm, Pescărușul Jonathan Livingston exersa. La trei sute de picioare înălțime, el își coborî picioarele palmate, își ridică ciocul străduindu-se să-și mențină, cu greutate, aripile într-un arc dureros. Acesta îi îngăduia să zboare nespus de încet, și-acum el încetinise până ce vântul îi devenea doar o șoaptă-n obraz, iar oceanul stătea neclintit sub el. Își îngusta ochii într-o concentrare cumplită, își ținea răsuflarea, își

1 *Breakfast Flock* este numele prin care autorul indică organizarea stolului în vederea obținerii hranei de dimineață (*breakfast* = micul dejun). (N. tr.)

LIBRIS | We know books

încorda aripile... încă... încă puțin. Penele i se zburliră, atinse limita de viteză și căzu.

Pescărușii, după cum știți, nu șovăie, n-ating niciodată acest prag. A se poticni în zbor este pentru ei rușine și mare ocară.

Dar Pescărușul Jonathan Livingston, fără a se rușina, întinzându-și din nou aripile în arcul acela tremurător – mai încet, și mai încet, și poticnindu-se din nou –, nu era o pasăre ca oricare.

Cei mai mulți pescărași nu caută să învețe decât elementele de bază ale zborului – cum să ajungă de pe mal până la hrană și înapoi. Pentru cei mai mulți pescărași, nu zborul contează, ci hrana. Dar pentru acest pescăruș zborul era totul, nu hrana. Mai mult decât orice pe lume, Pescărușului Jonathan Livingston îi plăcea să zboare.

Acest fel de a gândi, observase și el, nu era deloc mijlocul prin care să devină popular printre celelalte păsări. Chiar și părinții lui se îngroziseră văzând că Jonathan își petrecea zile întregi de unul singur, făcând sute de planări joase, exersând.

Nu știa de ce, dar, când zbura deasupra apei, la altitudini mai joase decât jumătate din întinderea aripilor sale, putea să stea în aer mai mult, cu mai multă ușurință. Plutirile lui nu se mai încheiau cu obișnuita cădere în picioare care împroșca marea, ci cu un lung siaj orizontal, în care atingea suprafața cu picioarele strânse aerodinamic pe lângă corp. Când își începuse glisadele aterizând cu

picioarele sus pe plajă, străbătând apoi cu pasul lungimea glisadei sale-n nisip, părinții lui se îngroziseră și mai mult.

— De ce, Jon, de ce? îl întrebă mama lui. De ce-ți vine atât de greu să fii la fel cu ceilalți din stol, Jon? De ce nu lași pelicanii sau albatroșii să zboare așa de jos? De ce nu *mănânci*? Fiule, ai ajuns numai pene și os!

— Nu-mi pasă că am ajuns numai pene și os, mami. Vreau să știu ce pot realiza în văzduh și ce nu. Atâta tot. Vreau să știu.

— Ascultă, Jonathan, i-a spus tatăl, nu fără blândețe. Iarna nu e prea departe. Bărcile o să fie puține, iar peștele de la suprafață va înota mai la fund. Dacă tot vrei să înveți, învață despre hrană și cum se obține. Povestea asta cu zborul e bună, nu zic nu, dar nu poți să te hrănești cu glisade, o știi și tu. Nu uita că zbori ca să te hrănești.

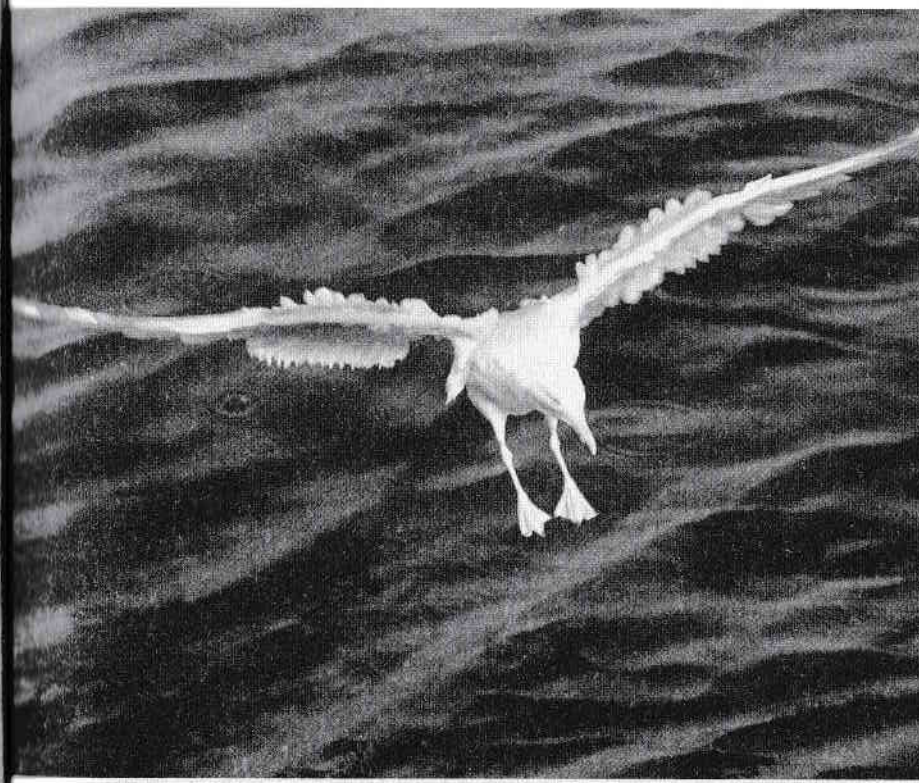
Supus, Jonathan a încuviințat. Zilele următoare, a încercat să se poarte ca ceilalți pescărași; a încercat, într-adevăr, țipând și luptând cot la cot cu Stolul, pe lângă diguri și bărci de pescuit, plonjând după resturi de pește și pâine. Dar nu a reușit deloc.

Nu are nici un rost, se gândea el, scăpând intenționat un mic hering, obținut cu multă greutate, drept în gura unui pescăruș bătrân și flămând care-l fugărea. Mai bine mi-aș petrece timpul ăsta învățând cum să zbor. Sunt atâtea lucruri de învățat.

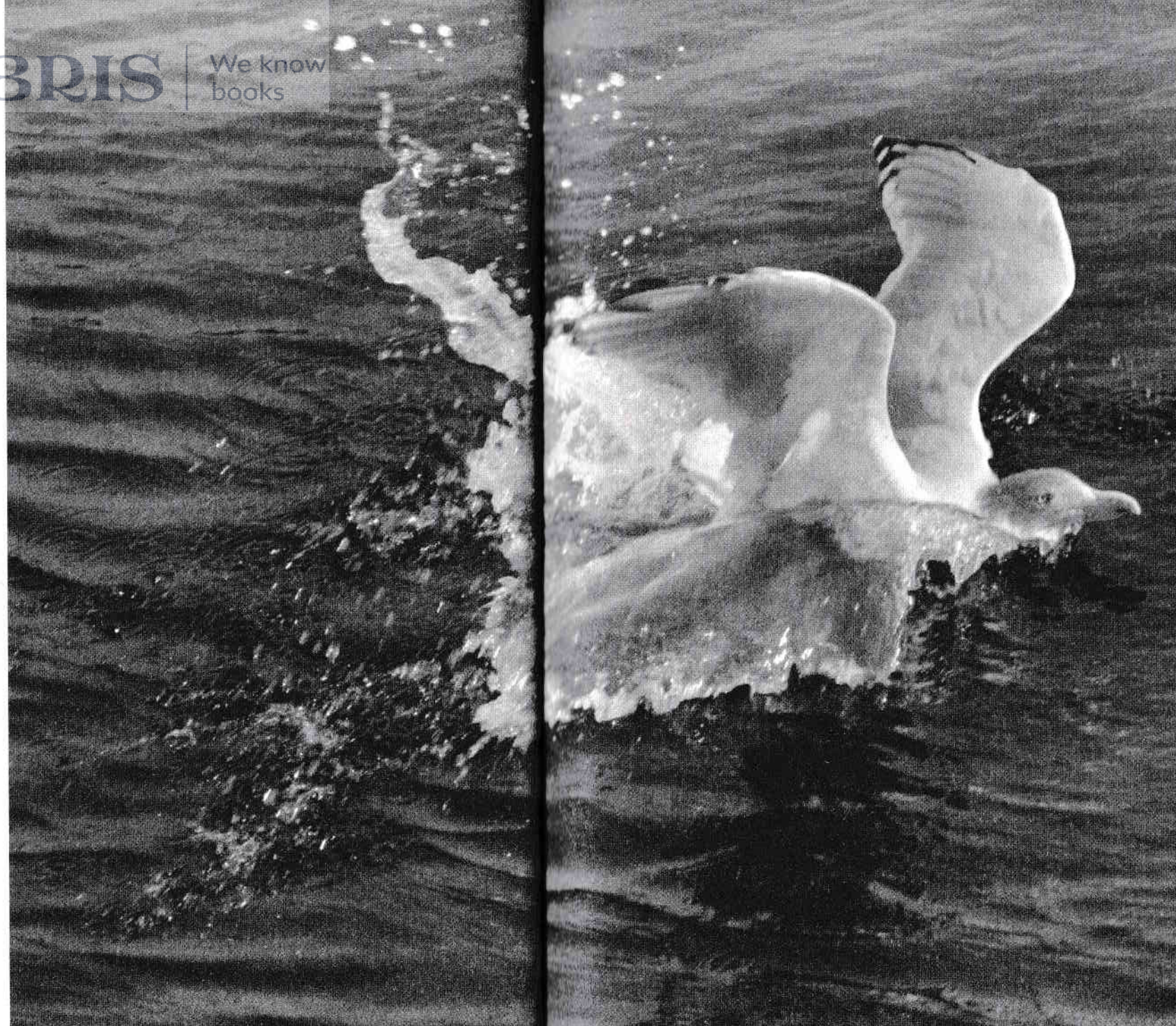
N-a trecut mult și Pescărușul Jonathan era din nou singur, departe, pe mare, flămând, fericit, învățând.

LIBRIS | We know books

LIBRIS | We know books

LIBRIS | We know books

Îl preocupa viteza și după o săptămână de exercițiu știa despre aceasta mai multe lucruri decât cel mai rapid pescăruș în viață.

La o mie de picioare, dând din aripi cu toată puterea, s-a angajat într-un picaj vertical amețitor, și astfel și-a dat seama de ce pescărușii nu se lansează-n picaj. În numai șase secunde atinsese șaptezeci de mile pe oră, viteza la care, dacă îți ridici aripile, îți pierzi echilibrul.

De fiecare dată i se întâmpla la fel. Deși era prudent, deși se folosea de întreaga sa îndemânare, la viteze foarte mari își pierdea controlul.

Se înălța la o mie de picioare. La început, cu toată puterea drept înainte, apoi își lua avânt, dând din aripi, și-și dădea drumul vertical. Atunci, de fiecare dată, aripa stângă i se bloca la ridicare, el se răsucea violent spre stânga, își oprea și aripa dreaptă ca să se redreseze și țâșnea ca focul într-o vrie sălbatică spre dreapta.

Nu putea să se concentreze îndeajuns când își ridica aripile. De zece ori a încercat și tot de zece ori – zburând cu șaptezeci de mile pe oră – a explodat într-o masă învolburată de pene, fără control, prăbușindu-se în apă.

Secretul, își spunea el apoi, ud leoarcă, este să-ți ții aripile nemișcate la viteze mari – să dai din aripi până atingi cincizeci de mile pe oră și apoi să le ții nemișcate.

A încercat din nou, de la două mii de picioare înălțime, rostogolindu-se în picaj, cu ciocul drept în jos, cu aripile întinse și nemișcate din clipa în care a depășit cincizeci de mile pe oră. I-a trebuit o forță teribilă, dar a

izbutit. În zece secunde a atins peste nouăzeci de mile pe oră. Jonathan stabilise recordul mondial de viteză pentru pescărușii.

Dar victoria a fost de scurtă durată. În clipa în care a început redresarea, în clipa în care și-a schimbat unghiul aripilor, a căzut în același dezechilibru cumplit, care, la nouăzeci de mile pe oră, l-a izbit cu puterea dinamitei. Pescărușul Jonathan a explodat între cer și pământ și s-a izbit de apa tare ca piatra.

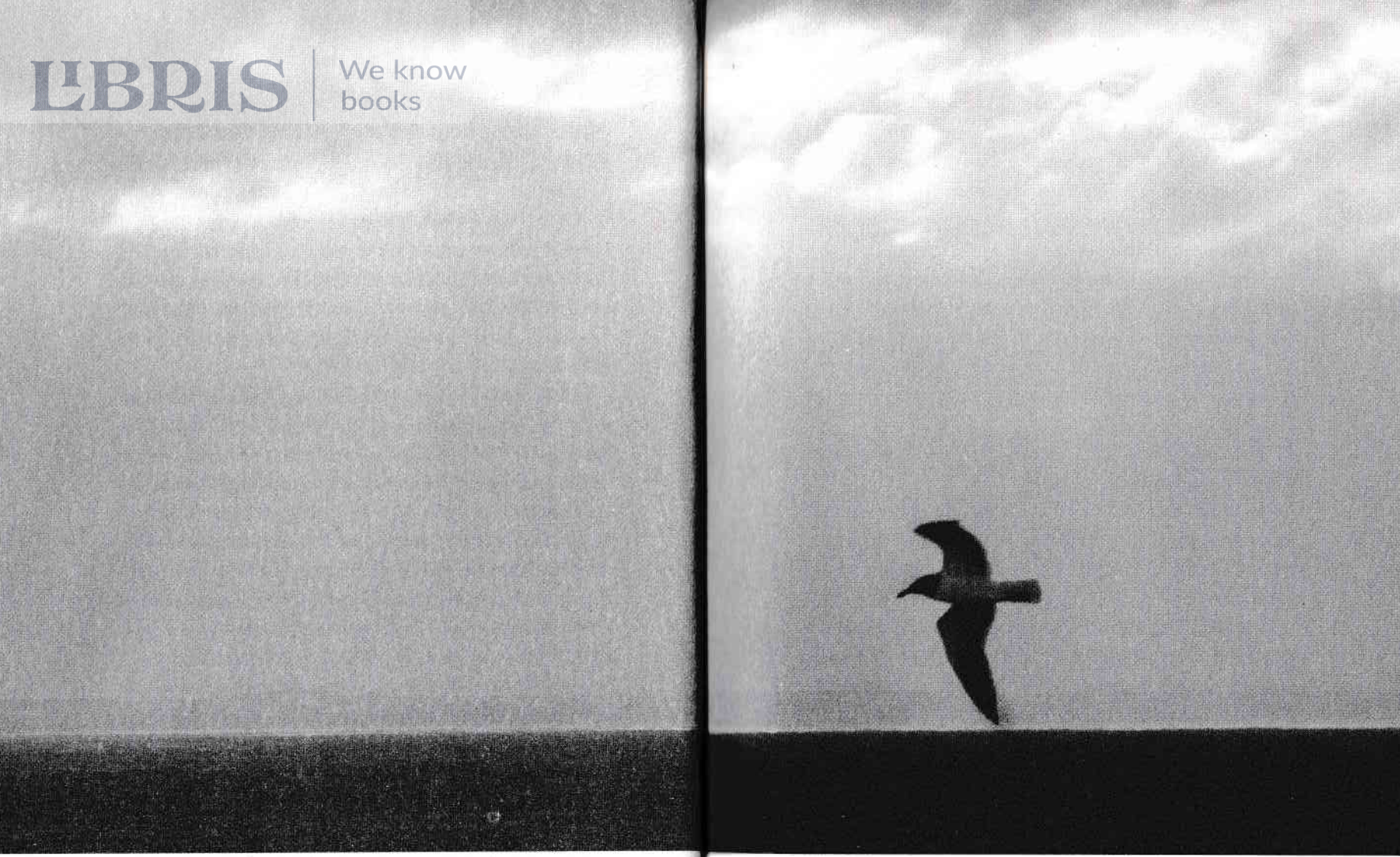
Când și-a revenit era noaptea târziu, iar el plutea în lumina lunii pe suprafața oceanului. Aripile-i erau două bare zgrunțuroase de plumb, dar greutatea insuccesului parcă atârna și mai greu pe umerii lui. Își dorea, vlăguit, ca această greutate să-l tragă încet la fund, să pună capăt la toate.

Pe când se scufunda ușor, o voce seacă, stranie se ridică dinlăuntrul lui. N-am ce să fac. Sunt un pescăruș. Sunt mărginit prin însăși natura mea. Dacă aș fi învățat atât de multe despre zbor, aș avea în cap diagrame, nu creier! Dacă m-aș fi născut să zbor cu viteză, aș avea aripi scurte ca șoimul și m-aș hrăni cu șoareci în loc de pești. Avea dreptate tata. Trebuie să uit astea. Trebuie să mă întorc iar acasă la Stol și să fiu mulțumit cu ceea ce sunt, un biet pescăruș mărginit.

Vocea se stinse, și Jonathan aprobă. Noaptea, locul pescărușului e pe mal, și din clipa aceea el jură că va deveni un pescăruș normal. Așa toată lumea va fi mulțumită.

Se desprinse cu greu de apa întunecată și zbură către țărm, mulțumit de ceea ce învățase despre zborul jos, care ușurează munca.

LIBRIS | We know books

LIBRIS | We know books

Nu, și-a spus. Am terminat cu ceea ce am fost, s-a terminat cu tot ce-am învățat. Sunt un pescăruș ca oricare altul și voi zbura ca un pescăruș de rând. S-a ridicat, cu greu, până la o sută de picioare, și a dat cu putere din aripi, grăbindu-se spre țărm.

Hotărârea de a se comporta ca oricare alt pescăruș din Stol îl făcea fericit. Nu va mai avea nici o legătură cu forța care-l îndemnase să învețe, nu va mai cunoaște nici ispita, nici înfrângerea. Și era atât de bine să nu se mai gândească la nimic și să zboare prin întuneric, către luminile de pe plajă.

Întuneric! Vocea seacă scrâșni alarmată. *Pescărușii nu zboară niciodată pe întuneric!*

Jonathan nu i-a dat ascultare. E atât de bine, își spunea. Luna și luminile care licăreau pe apă, aruncând mici reflexii de far în noapte, iar în jur atâta liniște, atâta nemișcare…

Coboară! Pescărușii nu zboară niciodată pe întuneric! Dacă ai fi fost născut să zbori pe întuneric, ai avea ochi de bufniță! Ai avea diagrame în loc de creier. Ai avea aripile scurte ale șoimului!

Acolo, în noapte, la o înălțime de o sută de picioare, Pescărușul Jonathan Livingston clipi. Dispăruseră toate, și hotărârile lui, și durerea.

Aripile scurte. *Aripile scurte ale șoimului!*

Iată răspunsul! Ce prost am fost! Am nevoie de niște aripioare minuscule, trebuie să-mi îndoi aripile și să zbor numai cu vârful lor! *Aripi scurte!*

Se înălță la două mii de picioare deasupra apei întunecate și, fără să se mai gândească la insucces sau la moarte, își strânse aripile pe lângă corp, își întinse numai vârfurile lor, pumnale înguste și ascuțite, și se lansă într-o cădere verticală.

Vântul îi huruia monstruos în cap. Șaptezeci de mile pe oră, nouăzeci, o sută douăzeci, și mai repede; cu o zvâcnire ușoară a aripilor, abia simțită, se redresă din picaj și zbură pe deasupra valurilor, o ghiulea cenușie sub lumina lunii.

Închise ochii împotriva vântului, cuprins de fericire. O sută patruzeci de mile pe oră! Iar controlul – perfect! Dacă aș plonja de la cinci mii de picioare, în loc de două mii, mă întreb oare cât de repede…

Jurământul de mai-nainte fusese uitat. Pierise odată cu vântul. Și totuși nu se simțea vinovat că nu se ținuse de cuvânt. Asemenea făgăduieli sunt pentru pescărușii de rând! Dar cel care a atins măiestria nu are nevoie de asemenea jurăminte.

La răsăritul soarelui, Pescărușul Jonathan exersa din nou. De la înălțimea de cinci mii de picioare, bărcile de pescari păreau mici puncte pe suprafața albastră a apei. Breakfast Flock era un nor difuz din fire de praf care se roteau.

Era viu, cuprins de un tremur de plăcere abia simțit, mândru că își stăpânea frica. Atunci, fără ceremonie, își strânse aripile, întinzându-și numai vârfurile scurte și ascuțite, și plonjă spre apă. După ce trecu de patru mii de

LIBRIS | We know books

picioare, atinse viteza maximă; vântul era un zid puternic de sunet. Nu mai putea mări viteza. Zbura acum drept în jos, cu două sute paisprezece mile pe oră. A înghițit, știind că dacă i s-ar desface aripile la o asemenea viteză s-ar transforma într-un milion de firimituri de pescăruș. Dar viteza era putere, viteza era bucurie, viteza era frumusețe pură.

Începu redresarea la o mie de picioare, iar vârfurile aripilor tremurau și vuiau înăbușit în vântul acela cumplit, barca și mulțimea de pescărușI se clătinau și veneau cu iuțeală de meteori, chiar în întâmpinarea lui.

Nu se putea opri; nici măcar nu știa cum să se întoarcă la viteza asta.

Ciocnirea însemna moarte fulgerătoare.

Așa că închise ochii.

În dimineața aceea, îndată după răsăritul soarelui, Pescărușul Jonathan Livingston a trecut ca o săgeată prin Breakfast Flock, depășind două sute douăsprezece mile pe oră, cu ochii închiși, într-un uriaș țipăt vâjâitor de vânt și de pene. Pescărușul Norocului i-a zâmbit atunci, nimeni nu a fost omorât.

Când și-a ridicat ciocul drept spre cer, încă mai gonea cu o sută șaizeci de mile pe oră. Când a coborât la douăzeci de mile pe oră și a desfăcut din nou aripile, barca părea o firimitură pe apă, la patru mii de picioare sub el.

Gândul l-a dus la triumf. Viteza maximă. Un pescăruș zburând cu *două sute paisprezece mile pe oră*! Era un record, cea mai mare clipă din istoria Stolului; și în acea clipă în

fața lui s-a deschis o nouă eră. Zburând spre locul pustiu unde exersa, strângându-și aripioarele pentru un picaj de la înălțimea de opt mii de picioare, s-a hotărât deodată să studieze cum să se întoarcă.

A descoperit că o singură pană din vârful aripii, mișcându-se mai puțin de un centimetru, provoca la viteze mari o întoarcere corectă, dar fulgerătoare. Înainte de a învăța aceasta, descoperise oricum că, dacă mișca mai multe pene la o asemenea viteză, se rostogolea ca un glonț... și astfel Jonathan realiză primele exerciții de acrobatică aeriană ale unui pescăruș de pe Pământ.

În ziua aceea, nu și-a pierdut vremea în conversații cu alți pescărușI, ci a zburat fără întrerupere până după apusul soarelui. A descoperit lupingul, tonoul lent, tonoul strâns, vria inversă, buntul pescărușului, roata.

Când Pescărușul Jonathan s-a întors la Stol, pe plajă era noapte târziu. Se simțea amețit și grozav de obosit. Totuși, îmbătat de plăcere, mai făcu un luping la aterizare, însoțit de un tonou rapid, chiar înainte de a lua contact cu solul. Când vor auzi de Recordul meu, se gândea el, vor înnebuni de fericire. Viața are o altă semnificație acum! În locul zborului nostru istovitor până la bărcile de pescari și înapoi, iată adevărata noimă a vieții! Ne putem ridica noi înșine din ignoranță, putem deveni noi înșine ființe ale perfecțiunii, inteligenței și talentului. Putem fi liberi! *Putem să explorăm! Zborul!*

LIBRIS | We know books

